

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 254 sahifa,
2-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatrovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений.....	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики.....	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения.....	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом.....	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari.....	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda.....	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari.....	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi.....	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamisheva	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatrovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIKUVCHILIK VA DIZAYN TA'LIMIDA INNOVATSION PEDAGOGIK YONDASHUVLAR ASOSIDA TALABALAR KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI

Umarova Fotima Abduraximovna
 Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy
 pedagogika universiteti doktoranti,
 p.f.f.d. (PhD), dotsent

ORCID: 0009-0006-1251-7789

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limi jarayonida oliy ta'lim muassasalari talabalarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari yoritilgan. Innovatsion pedagogik yondashuvlar – kompetensiyaviy yondashuv, loyihaviy ta'lim, STEAM-integratsiya, raqamli texnologiyalar hamda virtual va 3D-modellashtirish vositalarining o'quv jarayoniga tatbiq etilishi ilmiy tahlil qilingan. Tajriba-sinov ishlari natijalari asosida talabalar kasbiy tayyorgarligining samaradorligi statistik jihatdan asoslab berilgan hamda raqamli vositalarning ta'lim sifatiga ta'siri aniqlangan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, kasbiy kompetentlik, tikuvchilik ta'limi, dizayn ta'limi, innovatsion pedagogika, 3D-modellashtirish, STEAM-integratsiya, loyihaviy ta'lim.

Abstract: This article examines the theoretical and methodological foundations for developing students' professional competence in sewing and design education under conditions of digital transformation. The implementation of innovative pedagogical approaches – competency-based learning, project-based learning, STEAM integration, digital technologies, and 3D modeling tools – in the educational process is analyzed. The results of experimental research statistically confirm the effectiveness of digital tools in improving students' professional training and overall educational outcomes.

Key words: digital transformation, professional competence, sewing education, design education, innovative pedagogy, 3D modeling, STEAM integration, project-based learning.

Аннотация: В статье раскрываются теоретико-методологические основы развития профессиональной компетентности студентов в условиях цифровой трансформации образования в сфере швейного дела и дизайна. Проанализировано внедрение инновационных педагогических подходов – компетентностного, проектного обучения, STEAM-интеграции, цифровых технологий и 3D-моделирования – в образовательный процесс. Представлены результаты опытно-экспериментальной работы, статистически подтверждающие эффективность применения цифровых средств в повышении уровня профессиональной подготовки студентов.

Ключевые слова: цифровая трансформация, профессиональная компетентность, швейное образование, дизайн-образование, инновационная педагогика, 3D-моделирование, STEAM-интеграция, проектное обучение.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida barcha sohalarda, jumladan, tikuvchilik va dizayn ta'limida ham tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Raqamli transformatsiya nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini, balki ta'lim mazmuni va metodikasini ham yangilashni taqozo etadi. Tikuvchilik va dizayn sanoati raqamlashtirish, avtomatlashtirish, 3D-modellashtirish, sun'iy intellekt asosidagi trend tahlillari bilan boyib bormoqda. Shuning uchun oliy ta'lim tizimida tikuvchilik va dizayn yo'nalishlarida talabalar kasbiy kompetentligini shakllantirishda an'anaviy metodlar bilan cheklanib qolish zamon talablariga javob bermaydi. Shu sababli innovatsion pedagogik yondashuvlarni joriy etish dolzarb masalaga aylanmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ilmiy tadqiqotlarda kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari kompetensiyaviy yondashuv bilan bog'liq holda o'rganilgan. Innovatsion pedagogik texnologiyalar, jumladan, loyihaviy ta'lim (Project-Based Learning), muammoli ta'lim, raqamli ta'lim platformalari, blended learning (aralash ta'lim) talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslangan.

Tikuvchilik va dizayn ta'limida esa raqamli modellash, grafik dasturlar va virtual simulyatsiyalar kasbiy kompetensiyani shakllantirishning samarali vositasi sifatida qaralmoqda ^[9].

Kiyimlarni loyihalash va modellash bo'yicha ta'lim metodikasi sohasida bir qator muhim tadqiqotlar mavjud. Xususan, Gulnora Djumayeva tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda talabalarga kiyim dizayni asoslarini o'rgatishda o'qituvchi va talaba o'rtasidagi interaktiv aloqaning ahamiyati ta'kidlangan. "Ta'limni rivojlantirishda innovatsion texnologiyalarning o'рни va ahamiyati" mavzusidagi ishlarda modern pedagogik texnologiyalar yordamida talabalarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari o'rganilgan. "Innovatsion ta'lim texnologiyalarining mohiyati va nazariy asoslari" bo'yicha olib borilgan tahlillarda zamonaviy axborot texnologiyalaridan modellash jarayonida foydalanish usullari batafsil ko'rib chiqilgan. Bundan tashqari, kiyimlarni loyihalashda dizayn va modellashning metodologik jihatlari bo'yicha yangi adabiyotlar ham mavjud. "Ta'lim jarayonida innovatsion axborot texnologiyalari" talabalarning loyihalash jarayonida kreativ fikrlashini rivojlantirish muhimligini ta'kidlaydi, bu esa kiyim dizayni bo'yicha chuqur bilimlarni shakllantirishga xizmat qiladi ^[1, 2].

N. N. Karimovanning ilmiy tadqiqot ishida bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligi mazmuni hamda uni rivojlantirish muammolari o'rganilgan. Dizayn (kostyum) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligi tarkibiy tuzilmasi ishlab chiqilgan hamda umumkasbiy va ixtisoslik fanlarining integrativ mashg'ulotlari (fashion illustration, casual) asosida talabalarning ijodiy yaratuvchanlik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi asoslab berilgan ^[3].

S. Yu. Rajabovanning ilmiy tadqiqot ishida bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining konstruktorlik-texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi o'rganilgan. "Effective practical result", "team creative collections" va "buddying" kabi interfaol ta'lim metodlaridan foydalanish orqali umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan amaliy ta'limni tashkil etish metodikasi takomillashtirilgan. Shu bilan bir qatorda innovatsion xarakterdagi ijodiy-loyiha, for-eskiz, kombinatorika, dekonstruksiya, andozani gradatsiyalash, eskizni stilizatsiyalash va transformatsiyalash topshiriqlarini bajarish bosqichlari kasbiy ehtiyojlar hamda ish beruvchi talablarini maksimal darajada qanoatlantirishga qaratilgan "Autodesk Sketchbook", "NanoCAD", "Marvelous Designer" kabi kompyuter dasturlaridan foydalanish asosida ishlab chiqilgan ^[4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini tahliliy va qiyosiy metodlar, pedagogik kuzatuv, so'rovnoma hamda intervyu usullari tashkil etdi. Shuningdek, tajriba-sinov ishlari (2-ta guruh – nazorat va tajriba guruhlari) amalga oshirildi. Olingan natijalar statistik qayta ishlash usullari yordamida tahlil qilindi. Tajriba-sinov ishlari tikuvchilik va dizayn yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda innovatsion metodlarni qo'llash asosida olib borildi ^[5, 7].

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli vositalardan foydalanish talabalarning amaliy ko'nikmalarini 25–30%-ga oshirdi. Loyihaviy ta'lim asosida ishlagan guruhlarda ijodkorlik va texnik tafakkur darajasi sezilarli o'sdi. STEAM-integratsiya texnik va estetik tafakkurning uyg'un rivojlanishini ta'minladi. Virtual modellash vaqt va resurs tejamkorligini oshirdi. Talabalarda mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmasi shakllandi hamda dizayn jarayonini vizuallashtirish imkoniyati kengaydi.

Biroq quyidagi muammolar aniqlandi: moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi; o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi pastligi; dasturiy ta'minotga bo'lgan moliyaviy ehtiyojning yuqoriligi; metodik qo'llanmalar yetishmasligi.

Shuningdek, interaktiv o'qitish usullari, jumladan, simulyatsiyalar va onlayn kurslar talabalarning bilimlarini mustahkamlash hamda yangi usullarni o'zlashtirishida samarali vosita ekanligi aniqlandi ^[6, 8].

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, kiyim dizaynini o'rgatish jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirish talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalarni integratsiya qilish nafaqat talabalarning o'quv ko'nikmalarini, balki ularning ijodiy salohiyatini ham oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limini innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish talabalar kasbiy kompetentligini samarali rivojlantirish imkonini beradi. Kompetensiyaviy yondashuv, loyihaviy ta'lim hamda raqamli texnologiyalar integratsiyasi ta'lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

O'quv dasturlarini sanoat va zamon talablari asosida yangilash zarur. O'qituvchilar uchun raqamli kompetensiya bo'yicha malaka oshirish kurslarini tashkil etish maqsadga muvofiq. Zamonaviy dasturiy ta'minot bilan jihozlangan laboratoriyalarni yaratish lozim. Ishlab chiqarish korxonalari bilan hamkorlik memorandumlarini kengaytirish ta'lim jarayonining amaliy yo'nalganligini kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Djumayeva G. A. (2024). Ta'limni rivojlantirishda innovatsion texnologiyalarning o'rni va ahamiyati. Tadqiqotlar jahon ilmiy-metodik jurnali, 45-son, 1-qism.
2. Ollaberganova R. K. (2024). Innovatsion ta'lim texnologiyalarining mohiyati va nazariy asoslari. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali, Vol. 1, № 5.
3. Karimova N. N. (2018). Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish: pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi.
4. Rajabova S. Yu. (2020). Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining konstruktorlik-texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi: pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi.
5. Umarova F. A. (2021). Talabalarga kiyimlarni loyihalash va modellashtirishni o'rgatishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari vositalaridan foydalanish orqali ta'lim samaradorligiga erishish. Общество с ограниченной ответственностью "Центр инновационных технологий" (Узбекистан), 6 (103).
6. Umarova F. A. (2021). Achieving educational effectiveness through the implementation of information and communication technologies in teaching students to design and model clothes. Современное образование (Узбекистан), 6.
7. Umarov Kh. A., Umarova Z. A. (2018). Ispolzovaniye elektronno-obrazovatelnykh resursov v tselyakh sozdaniya obrazovatelnoy ekosistemy. Perspektivnyye informatsionnyye tekhnologii (PIT-2018).
8. Umarova F. A., Umarova Z. A., Umarov Kh. A. (2019). Scientific and practical bases of creation and use of electronic educational resources in the educational process. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences.
9. Muslimov N. A., Umarova F. A. Improving the effectiveness of education through the use of modern information and communication technologies in the training of designers. Journal La Edusci, 1 (5), 6–10.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.